

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Augustus 16-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

Madrid. — Az a' kegyetlen paran-
parantsolat, melly közelebb említettett,
és a' melyről az íratott, hogy a' Spanyol
Hadí Minister' aláírásával küldetett egy Ge-
nerálishoz az *Elio, Vitiavenczio, és*
Odonel Generálisoknak haladék nélkül va-
ló agyonlövettetése eránt, mint egy az ól-
ta kijött Királyi proklamáció bizonyítja,
irtóztató bűnös tselekedet. A' Királyi pro-
klamációban ilyen szavakkal fejeztetik-
ki ezen dolognak mivolta: —

„Az a' rettenetes bűn, mellyet a' go-
noszok a' Valencziai fő Kapitány Generá-
lis *Francesco d' Elio*' személye ellen meg-
próbálni mérészeltek, midőn olyan Kirá-
lyi parantsolatot költöttek, melly szerént
ezen Generálisnak, mint hazaárulónak el-
fogattatni, és haladék 's' meghalgattatás
nélkül megölettetni kellett volna (a' melly
dolog igen távol van a' Király' gondolko-
zása' módjától), nagyon megillette az ő Fel-
sége' szívét, 's' azt az egész undorodást felele-
venítette benne, mellyet egy illy gyalázatos
bűn érdemel. Hasonló mesterkedés
vétetett vala munkába éppen ekkor Sevil-
lában Generális *Odonel*, és Kadiksban Ge-
nerális *Don Willa Wicentio* ellen is.
Ehez képpest mivelhogy ő Felsége' egy ol-
yan tisztoknak jó híréért nevéért, a' ki ka-
tonai hasznos szolgálatai által magát a' kö-

zönség' szeméi előtt megkülönböztette,
boszszút állani akar, 's' a' többi.“ — A' bű-
nös' elárulójának nem tsak 10,000 piaste-
rek ígértetnek jutalomúl, hanem ha a'
Korifeus czimborás társa talál is lenni, ő
maga semmi büntetést nem fog szenved-
ni.“

A' Spanyol országgi *Nyomozószeknek*
viszsaállittatását illető Decretum, valóság-
gal kijöve, 's' e'képpen hangzik: —

„A' *Catholicus Király*' ditsősséggel
teljes titulussát, a' melly minket minden
egyéb Keresztény Fejedelnek között meg-
különböztet, a' Spanyol Királyok' álhata-
tosságának lehet köszönni, a' melly a' Ró-
mai Catholica Apostolica Religión kívül,
a' Spanyol Státusokban semmi egyéb Val-
lást meg nem szenved. Ez a' titulus né-
kem is kötelességemmé teszi azt, hogy ma-
gamat arra, az egektől nekem adatott min-
den módon méltóvá tegyem. Az utóbbi
nyughatatlanságok; az a' badakozás,
melly az utolsó hat esztendőök alatt ezen
országnak minden tartományait pusztí-
totta; a' különböző hitű idegen seregek-
nek, Spanyol országban való tartózkodása,
a' melly seregek többbire minnyájan gyű-
lölséggel lelkesítette voltak a' mi Religi-
ónk eránt; az innen elkerülhetellenül kö-
vetkezett rendetlenség; az a' kevés gond,
a' melly ezen serentséften időben ezen szent
Religiónek ügyére fordítottatott: mind ezek

a' környülállások együtt vétettetvén, szabad mezőt nyitottak a' *semmi zabolút nem esmérő istenteleneknek*. A' veszedelmes véiekedések azon eszközök által, mellyek által más országokba beférkeztek, a' mi Státusainkba is betsúsztak, és itt gyökeret vertek. —

„Már most részszerént oly czélzással, hogy ezen veszedelmes rosszat elháríthassuk, és hogy az én alattvalóim között a' *Jésus Kristus'* szent Religióját, mellyet ezek örökké szerettek, a' mélyben örökké éltek, 's örökké élni is akarnak, feon tarthassuk; rész szerént arra a' kötelességre nézve, mellyet minden Spanyol Uralkodók telyesíteni tartoznak, 's a' melyre én is személyesen megesküdtém, 's a' melly azt tartya, hogy nekünk semmi egyéb Religiónk ne legyen; rész szerént azért is végezetre, hogy ez a' Religió legalkalmosabb eszköz arra, hogy népeimet a' belső czivakodásoktól megoltalmazza, 's őket azon tsendességre nézve, melyre szükség van, háterságossá tegye: mind ezekre nézve szükségesnek lenni találtam, a' jelenvaló környülállások között a' *Nyomozó Szent Itélő Széknek* az ő hajdani jussaival való élését, visszaadni. —

„Ennekfelette, Tudós, Virtusokkal tündöklő, sok fő tiszteletű Társaságok, 's Személyek, valamint papi, úgy világi rendben lévők is, előmbé terjesztettek nekem azt, hogy Spanyol ország ezen Inquisitiónak köszöni, hogy a' tizenhatodik században azon sok tévelygések által, a' mellyek más nemzeteknél ily sok szerentsétlenségeket okoztak, soha meg nem molskoltatt; és hogy sőt inkább a' mi nemzetünk éppen ezen időszakaszban gyakorolta ditsóséggel a' tudományokat, 's ekkor állított elő sok, nagy, és megkülömböztett tudományul és kegyességgel tündöklő férfiakat. Előnkbe terjesztettek továbbá: hogy az Európa' Elnyomója el nem málatta ezen itélőszéknek eltöröltetését,

mint a' maga plánumaira szükséges megromlottságnak és veszekedésnek igen hatatos eszközét, megparantsolni, ezen gyáva fogás alatt, hogy a' század' megvilágosodása annak tovább való fennállását meg nem engedje; és hogy az úgy nevezett közönséges és rendkívül való Kortések is, ugyan ezen fogás alatt, 's az ő általok nagy lámázások között meghatározott Constitúciónak segedelmével, az egész nemzetnek nagy szomorúságára, ezt a' *Szent Nyomozószéket* is eltörölték. —

„Ehezképpest sürgető módon megkértem, hogy ezt a' maga munkásságába ismét helyheztessem vissza; ily fontos indító okoknak 's azon kívánságnak, mellyet az én népeim, kiknek őseim' Religiójáért való buzgósága még önnön parantsólataimat is megelőzte az által, hogy, ők az alsobb nyomozószékeket a' tartományokba önként visszahívták, kimútattak, engedvén, meghatároztam, mint következik: —

„Ezen szempillantattól fogvást az *Inquisitiónak fő Tanácsa* 's a' *Szent Officiumnak egyéb Itélőszékai*, az ő hajdani jussaikba 's hatalmaikba, azon engedelmeikkel megégyezőlek, mellyeket nekik a' Pápák, az én felséges őseimnek és a' Püspököknek kérésekre, valamint szintén magok a' Királyok is adtak, lépjenek vissza, úgy mindazonáltal, hogy ezen kettős t. i. a' padi és világi itélőszéki foglalatosságai-ban, azon rendeléseket, mellyek az 1808-dik esztendőben gyakorlásban voltak, 's azon törvényeket, a' mellyek bizonyos visszaéléseknek elkerültetések végett időnként kiadattak, tartsák meg. Hanem minthogy megeshetne, hogy én ezen régi törvényeken kívül még más újabb rendelkezet is kiadni jónak találhatnám ezen dolgot eránt, és én oda czelzok, hogy ez az Institutum oly módon megjobbíttassék, hogy alattvalóimnak különös hasznokra szolgáljon, erre nézve azt akarom, hogy miheiyest az Inquisitiónak említett Fő Ta-

nátsa össze gyülekezik, annak két tagjai a *Kastiliai* Tanátsnak két tagjaival egyetemben, kiket én nevezek-ki, úljenek össze, és a *Sicut Officium* rendtartásait, valamint a processusoknak elintéztetésekre így szintén a könyveknek Censurájokra és megtiltatásokra nézve is, vizsgálják-meg; és hogy, ha látádják, hogy az én alattvalóimnak és az igazságnak javokra, valamely változások illendők lehetnek, ezekről való gondolatjokat terjeszszék előmbé, hogy azokra nézve szükséges határozást adhassak-ki. Költ Julius 21-dikén, 1814-ben. —

„Én a' Király —

„*Don Pedro Macanaz.*

Ez a' *Don Pedro Macanaz* (így szól-
nak az újságírók) kinek mint Justice-Ministernek neve ezen Királyi Dekretum alatt áll, az, a' kinek öreg iragy apja a' múlt századnak elején, azért iragy az *Inquisitzió* ellen írt, életének nagyobb részét ugyan ezen ítélőszéknek tömlőzeiben töltötte-el, és számkivettetésben halt-meg. Ez a' mostani Minister a' tudósításnak *Madridbol* való' elindulásán, nagyon kiroztatott a' podagrától (köszvénytól) de úgy lát-szik, hogy lábainak keserves nyilaldozásai sem akadályoztatták-meg munkásságában.

Azt mondja ezen tikkely' Párisi kiadója a' *Gazette de France*, hogy ő nem veszen magának engedelmet arra, hogy a' Spanyol Királynak ezen eszközhöz való' nyúlására nézve valamely megjegyzést tegyen. Az *Inquisitzió* eránt tartandó első köteleesség, a' halgatás.

Ugyan ezen Párisi újságban ezeket írják *Madridbol* Jul. 25-dik napján: —

Néhány nyugvó napok' tartása után ismét hozzá fogtak Ministereink a' szorgalmas munkához. Két napi újságainkban nagy számú Dekretumok jöttek-ki, melyek között ezek a' fontosabbak. — Az ármádák közül tsak a' marad tovább is ha-

dí lábón, a' melly mint szemmel tartó ármáda, a' Pyreneumi hegyek mellett fekszik. A' városokban és várakban ismét viszkapják a' Katona-Komendánsok a' polgári és politikai igazgatásbéli hatalmat is, a' melly el vala tőlök választatva. — Egy más Dekretum által minden Angliai újságok megtiltatnak Spanyol országban, melyek igen veszedelmeseznek lenni tartanak azért, hogy sok hazájokat elhagyott Spanyolok gonosz tudósításokat adnak-ki azokban a' Spanyol országlószékről, 's alkalmatosságot adnak az Anglus írónak arra, hogy hamis megjegyzéseket tegyenek az ő tudósításaikhoz. A' Portugallus újságok is mind megtiltatnak Spanyol országban. Ezek azért tiltattak-meg, hogy nem tudják megítélni, mit kelljen az Anglus levelekhől a' magokéba kiadni. Az olyan kévéház' vagy kortcsma' tulajdonosa, a' hol ilyen megtiltatott újságot találunk, tíz esztendei kemény munkával össze kötöttetett fogságra büntetetik. Spanyol országban már majd minden újságok elnyomattak; tsak a' *Madridi* Udvari újság jár még szel-lyel. *Kadiksbán* minden újságírókat fogságra tettek, valamint azokat, a' kik a' Kor-teseknek pártokat fogták, úgy azokat is, a' kik nem fogták is.

Jul. 20-dikán a' *Madridi* fogházakban véletlenül megjelenvén a' Király, szorosau megtudakozta, hogy ki, miért vitétt legyen oda. Némelyeknek meg is kegyelmezett, a' többek között egy ifiú leánynak, a' kit azért zártak volt bé, hogy fenyegetődző szavakat mérészlett a' száján a' haza' Attya ellen kibotsátani.

A' Spanyol kívándorlottak ellen is jött-ki egy kemény Dekretum. Nagy számú Spanyolok tudnifillik, rész szerént azért, hogy a' hadakozás alatt uralkodott nyughatatlanságokat és üldöztetéseket elkerülhesék, rész szerént pedig azért, hogy *Jósef* Spanyol Királyt akarták követni, Spanyol országlól eltávoztak 's többire Prantzia or-

szágra telepedtek vala meg. Valami 10 ezerre teszik azoknak számát, a' kik hazájokat így elhagyták. Nagy résztint a' legelőkelőbb familiákból valók. Már most a' dolgok megváltozván 's a' régi Királyi ház viszsza tétettvén, ezek is viszsza térni kívántak hazájokba: de kemény végzés gátolja az ő viszsztérhetéseket, a' melly Május 30-dikán jött ki (Lásd alább ezen Dekretumot).

A' két Belgiumok.

Az idegen seregek lassanlassan mind eltávoztak ezen tartományokból. Tsak Hollandus és Anglus seregek találtaknak Kennek, mellyeknek fő vezérjek a' Szövetséges Belgiomi örökös Princz most Brüsszelben van.

Julius 30-dikán maga a' Szövetséges Belgiomi Országló Princz is megérkezett Brüsszelbe, hogy *Catholicum Belgiomot* előre valóképpen átalvegye. A' Departament határánál a' főbb tiszti karok fogadták ő Kir. Hertzegségét. A' Departamentum fő Inspectorá Báró *Annethen*, beszédet intézett hozzá, mellyben ezek a' kifejezések is elő fordultak: —

„Azolta, hogy ez az Ország az őtet megülő járom alól felszabadult, még tsak néminémű tökéletességgel bírt a' Belgák' szerentséje; még hátra vala az, hogy vég sorsokat esmérkessék. A' Királyi Hertzegséged' ideérkezése, a' melynek olyan hírek az előpostái, mellyeket itt mindeneknek szíveik óhajtottak, úgy látszik, hogy minden bizontalanságunknak véget vetett, 's boldogságunkat egészen tökéletessé tette.“

A' Királyi Hertzeg igen kedvezőleg felelt a' Belgákra nézve. Estve megvilágosították házaikat a' Brüsszseliek.

Jul. 31-dikén istentisztelet után audientziára bocsátattak az ország' és város' tisztviselői 's a' város' főbb lakosai. Min-

nyájoknak narants színű pántlikával ékekedett a' kalapja. Ugyan ez nap ilyen Proklamátziót bocsátott az eddig volt Kormányozó Báró *Vincent C. K.* Begyvertármester úr a' lakosokhoz: —

„Belgium' lakosai! Azon időpontra eljutván, mellyet a' Felseges öszszeszevetkezett Hatalmasságok arra határoztak, hogy a' fő Kormányozást a' Szövetséges Belgiomi Országló Fejedelemnek által adjam; 's én réám már most egyeb foglalatosság bízattatván, a' tiszép tartományotokból való eltávozásom előtt meg nem tagadhatom magamtól azt, hogy az utolsóért való bánykodásomat 's jó kívánságaimat néktek ki nyilatkoztassam. —

„Ha a' hadakozás miatt való szenvedések ti köztetek valamivel tovább tartottak is, mint reméleltök, mindazonáltal oly meggyőződéssel megyek el innét, hogy szenvedeteknek enyhíttetésére semmit el nem mellőztem. A' békesség, melly Európának tsendességét szerzett, megerősíti a' Belgák' és Batavusok' boldogságát. A' közös eredet, 's közös szorgalmatoskodásnak és közös virtusoknak természetzi köteleik által, már külömben is égygyesítette lévén, a' ti közönséges kormányoztatásoknak öszszesatoltatásában a' boldogságnak állandó zálogát fogjátok feltalálni. —

„Belgium, a' *Nassau-Orániai* fényes ház'Országlása alatt, a' mezeti munkával és kereskedéssel egészen megégyező Systema mellett, vallásának és szokasainak kezességi fenntartásával nem soká fel fog a' maga előbbeni nagyzagára emelkedni. A' ti szép városaitok, *Gent, Brugge, Ostende, Antverpia* 's a' többek, a' ti szorgalmatoskodástoknak ezen orzlopai, mellyeket az idők' viszontagságai fonnyadtaká tettek vala, az iparkodásban és előwenteiben ismét az első kereskedő nemzetekkel fognak vetélkedni. —

„Belgiumi lakosok! Európának közös java betses sorsot mutatott ki néktek

Egy felbomolhatatlan kötéll, az emberi hatalommal megszerzettettherőleg hatalmasab ol-talom által teszen benneteket ezen sorsnak állandósága felől bizonyossá. Minekutána' vélettek a' terhes időkben a' viszontag-ságok ellen egygyütt tusakodtam, enged-jétek - meg, hogy reménnlhessem, hogy em-lekezeteknek egy részét szerentsés napjai-tokban is megtarthatom. —

„Báró *Vincent*.

Augustus' 1-ső napján közönséges so-lennitással által vette a' *Szövetséges Bel-giumi* Országló Fejedelem, a' *Belgium Catholicum*' fő Kormányozását, melynek alkalmatosságával ilyen hirdetést bostáított a' néphez: —

„*Wilhelm*, isten' kegyelméből *Nas-san Orániai* Princz, és *Szövetséges Bel-gium*' Országló Pejedelme, a' *Catholicum Belgium*' lakosainak köszönetünket aján-ljuk. —

„*Európa* a' *Szövetséges Hatalmassá-goknak* köszöni a' maga megszabadíttatását; nem soká ugyan az ő bőltsessegeknek fog köszönoi egy politikai Systemát is, mely az össze rázódott (zütskölődött) népeket a' tsendességnek és boldogságnak hosszú esztendeivel biztattya. A' ti szép tartomá-nyaitok sorsának új elrendeltetése, egy-gyik szükségese elementoma ennek a' Sys-temáak, 's a' *Bétsben* haladék nélkül elkezdődő alkudozásoknak egygyik czélja leszen ezt a' ti sorosotoknak új elrende-ltetését megesmértetni, 's *Belgiumnak* megna-gyobbíttatását, önön maga, szomszédjai, és *Európa*' javával megegyezőleg, megerő-síteni. Ezen rövid idő alatt, a' melly min-ket még ettől az ily régen váratott jöven-dőtől elválaszt, a' ti országtok' igazgatáva-ra (adminisztratiojára) hívattatván, néktek használni kívánó akarattal, 's egy barát-nak és atyának jó indulattyával jövök hoz-zátok. Ezen tisztességgel teljes foglalato-zásban, mellyet a' *Szövetséges Hatal-*

masságoknak bizodalma előmbbe adott, 's melynek véghezvitelére én személyesen ide-jöttem, a' ti megvilágosottabb és főbb te-kintetű emberektől akarok körülvetettette lenni. Azon rosszszakat elhárítani, a' mel-lyek a' Báró *Vincent* fő Kormányozósá-gának terhes idejéből, az ő álhatos, bőlts-és igazságos magaviselete mellett is, még *Belgiumon* megmaradtak; a' ti religioio-ka-t tiszteletben tartani és oltalmazni; a' Nemességet azon fényességgel körül venni, melly az ő régiségehez és érdemeihez il-lik; a' mezei munkát, kereskedést, és a' szorgalmatoskodásnak minden ágait felele-veníteni: ezeknek kell az én leg kedve-sebb foglalatoskodásom' tárgyainak len-ni. —

„Szerentsés leszek, ha a' ti tölletek való tiszteltetésbéli jussaimat szaporítván, a' dolgot oda vihetem, hogy az öszszetsa-tolódás, melly által a' ti sorosotoknak ál-landóvá kell tétettetni, elkészítődik és könnyehbé tétettetik, 's nekem megenge-di, hogy titeket azon népekkel, mellyek a' természet által arra határozatva lenni látszanak, hogy ezen *Belga* nemzettel egy-gyütt egy hatalmas és boldog Státust for-mátjanak, egyenlő szeretetnek karjai köz-zé szoríthassalak. —

„*Wilhelm*.

Estve theásromon lévén ő Királyi Her-tzege, az Örökös Princz és Báró *Vin-cent* voltak vétle egy lózsiban. *Brüsszel-ben* nyűzsög az idegenek' sokasága; régen uralkodott ezen városban olyan elevenség, mint most.

N o r v é g i a.

A' *Norvégiai Diéta*' Elölülője *Anker Péter*, a' közbenjárás végett egy ideig *Norvégiában* tartózkodott *Anglus*, *Austriai*, és *Orosz Hatalmasságoknak* Biztosai-
tol-neki adatott passussal, az alkudozások-

nak felbeszakadássok után, általevezett Angliába: hanem, mint a' Parlamentombéli beszélgetésekből észre vehettyük, nem engedtetett-meg neki a' Londonba való maradás.

Keresztély Princz ilyen Proklamátziót adott ki *Norvégiában*: —

„Mi Isten' kegyelméből és a' Norvégiai Constitutzió által *Keresztély Fridrich*, ezennel mindeneknek tudokra adjuk, hogy mi az 1814-dik esztendőben Május 17-dikén költ Constitutzióális Aktának ereje által a' Norvégiai thronusra hivatattunk, és hogy mi a' Koronát elfogadjuk, 's megesküszünk arra, hogy a' törvények szerént országunk. Azon prínczipiumok, melyek eddig a' mi tselekedeteinket vezéreltek, mindenkor a' betsület és virtus ösvényén fognak hordozni bennünket. Első kívánságunk minden népekkel békeességben élni, első kötelességünk Norvégiának szabadságát és függetlenségét megoltalmazni; reméljük, hogy a' leg főbb valóság segíteni fog bennünket abban, hogy ezen kötelességeket teljesíthessük. Meg fogunk senni mindent azért, hogy minden jó embereknek szeretetjüket és tiszteletjüket megérdemelhessük. Költ *Eisfoldban*. —

„*Keresztély Fridrik*.

A' *Svétziai* Koronaörökös vissza ment *Gothenburgból Stockholmba*, és azt írják, hogy ez a' Norvégia és Svétzia között való környülállás is a' Bétsi Congressuson fog eligazítódni.

A' *Londoni Morning Cronikle* élesen kikelt nem rég a' *Svétziai* Koronaörökös ellen; *Frantziának* nevezte őtet, 's azt mondotta rólla, hogy éppen oly hangon ír kiadott jelentéseiben, a' millyennel a' *Frantzia Császár* szokott volt írni.

Nagy Britannia.

A' Régens Princz Jul. 30-dikán a' *Parlamentomba* ment, és annak üléseit felbeszakasztotta. Most is magával vitte *Lord Wellingtont* a' hintóban. A' sokaság örvendő kiáltozásokkal fogadta őket az útzákon.

Ugyan ez nap ilyen kérdést intézet *Thierney* az alsó házban *Minister Castlereagh*hoz: Olyan hír indult, hogy a' *Walisi Hertzegné* egy *Minister* által engedelmet kért volna a' Princztől, hogy mehesse *Angliából* a' száraz földre. Ha e' csak rövid időre lenne, így neki sem sok ellenvetései volnának ellene: de ha végkép nem akar menni, már az a' *Parlamentum* engedelme nélkül meg nem eshetik, és ő ez ellen kéntelen protestálni. A' *Parlamentum* azért szaporította-meg a' *Hertzegné* fizetésit, hogy *Angliában* rangjához illő házat tartson, nem azért, hogy idegen országon költse-el azt. — *Minister Castlereagh* így felelt: *Tierney* úr nem jó helyre intézte kérdését. A' *Parlamentumnak* egy más tagjához (*Whitbread* érti) kellett volna azt intéznie, a' ki belső bizodalmat bírja a' *Hertzegnének*, de a' ki most nintsen jelen. Ő (a' *Minister*) azt gondolja egyéb eránt, hogy a' *Parlamentum* nem azért szaporította-meg meg a' *Hertzegné* jövedelmit, hogy őtet *Angliában* mint fogságban tartsa.

„Éngem, így szól *Tierney*, meghatalmazott *Whitbread* úr, hogy mondjam meg a' *Parlamentomban*, hogy ő a' *Hertzegnének* nem csak soha nem javallotta az eltávozást, de igen fontos okok által is próbálta őtet arról lebeszélteni“ — Itt felbeszakadott ez a' beszélgetés, azért, hogy elhívták az alsó ház' tagjait a' felső házba a' Princz bérekesztő szavanak meghallására.

Aug. 13-dik napján adtak 100 *Forint Huszas* penzért 242 1/8 *forintot Váltó* tzeduldban. — *Egy Hollandus aranyért* 10 *ftot* és 57 *kt*.